

Numer
1(45)/2021
ISSN
2081-8033

Puls Regionu

LUBELSKI INFORMATOR UNIJNY

**NEGOCJACJE KONTRAKTU
PROGRAMOWEGO
NA LATA 2021-2027**

**ROZBUDOWA SZPITALA
W KRAŚNIKU**

**LUBELSKA ODSŁONA
EUROPEJSKIEGO
ZIELONEGO ŁADU**

**NOWA PERSPEKTYWA
FUNDUSZE EUROPEJSKIE
DLA LUBELSKIEGO 2021-2027**

Spis treści

Aktualności

- [4] Negocjacje Kontraktu Programowego na lata 2021–2027
- [6] Rozbudowa szpitala w Kraśniku
- [8] Samorządowy wymiar Inicjatywy Trójmorza
- [9] Sukces Województwa Lubelskiego w międzynarodowym projekcie BRIDGES
- [10] Pieniądze dla gmin „rybackich”

[s. 11]

Temat numeru

- [11] Nowa perspektywa – Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027

[s. 15]

Lubelskie Fundusze Europejskie

- [13] Unijne pieniądze pomagają troszczyć się o zdrowe kręgosłupy najmłodszych
- [15] Czystsze powietrze dzięki Funduszom Europejskim
- [16] Pomagają młodziem w odnalezieniu właściwej drogi
- [18] Lubelska odsłona Europejskiego Zielonego Ładu

Lubelski Informator Unijny „Puls Regionu”

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Nakład: 4000 egz.

Wydawca: Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e-mail: drpo@lubelskie.pl, www.rpo.lubelskie.pl, www.facebook.com/LubelskieFunduszeEuropejskie

Redakcja: Oddział Komunikacji i Promocji RPO, Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym

Fotografie ze spisu treści: ©Piotr Wójcik/UMWL, UMWL, adobestock

Okładka: Na okładce znajduje się zdjęcie inwestycji unijnej z województwa lubelskiego, tj. rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 814 Radzyń Podlaski-Suchowola-Zminne. Foto: Wniebowzięte Rafał Michałowski

Druk, skład i łamanie: Drukarnia Akapit Sp. z o.o.
ul. Węglowa 3, 20–481 Lublin, tel.: (81) 749 00 62 e-mail: sekretariat@drukarniakapit.pl www.drukarniakapit.pl, www.facebook.com/DrukarniaAkapit

E-book: Pobierz elektroniczną wersję „Pulsu Regionu”. E-book znajdziesz na stronie rpo.lubelskie.pl w zakładce *Wiadomości – E-publicacje*

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

[s. 20]

Fundusze dla firm

- [20] Lubelscy przedsiębiorcy potrafią wykorzystać unijne pieniądze

[s. 22]

Fundusze a koronawirus

- [22] Dodatkowe 7 mln zł ze środków UE dla samozatrudnionych, mikro- i małych przedsiębiorstw w regionie
- [23] Trudne czasy dla wszystkich, ale niektórzy potrzebują jeszcze większego wsparcia
- [24] Niepokonani, odpowiedzialni, skuteczni – Beneficjenci funduszy unijnych radzą sobie w pandemii

[s. 26]

Wydarzyło się

- [26] » Z Komisją Europejską o zdrowiu
- » Rewitalizacja w nowej perspektywie
- » Rewitalizacja – spotkania informacyjne
- » Gospodarka o obiegu zamkniętym
- » Rozmowy z KE na temat transportu
- » Miliardy z UE dla Lubelskiego
- » Z KE o środowisku naturalnym
- » ZIT w perspektywie 2021–2027

Znajdź nas!

facebook.com/LubelskieFunduszeEuropejskie/

instagram.com/lubelskiefunduszeuropejskie/

youtube.com/user/LubelskieFunduszeEuropejskie/

Negocjacje Kontraktu Programowego na lata 2021–2027

W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie, 1 kwietnia br. odbyła się wideokonferencja z udziałem Marszałka Województwa Lubelskiego Jarosława Stawiarskiego oraz Wiceministra Funduszy i Polityki Regionalnej Waldemara Budy. Jej tematem było rozpoczęcie negocjacji Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego. Chodzi o Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027.

Pod koniec stycznia władze województwa lubelskiego negocjowały projekt Umowy Partnerstwa – dokument określający m.in. w co region zainwestuje Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027. Określono tam, że Lubelskie na realizację nowego programu regionalnego ma do dyspozycji 1,768 mld euro. Teraz przyszedł czas na negocjacje założeń Kontraktu Programowego – dokumentu, który szczegółowo określa kierunki i warunki dofinansowania oraz priorytetowe przedsięwzięcia realizowane w ramach przyszłych regionalnych programów oraz jest szansą na pozyskanie dodatkowych środków z Polityki Spójności

na lata 2021–2027. Zawarcie Kontraktu Programowego stanowi podstawę do negocjacji programu na lata 2021–27 z Komisją Europejską. Wskazuje m.in. maksymalną kwotę dofinansowania programu środkami pochodzącymi z funduszy UE lub z budżetu państwa oraz minimalną kwotę wkładu krajowego niezbędną do jego realizacji (którą zapewnia samorząd województwa ze środków własnych lub środków beneficjentów). Kontrakt określa kierunki i warunki dofinansowania służące realizacji Umowy Partnerstwa zarówno w zakresie polityki spójności jak i planowanych przedsięwzięć priorytetowych.

– *Fundusze Europejskie są od lat kołem zamachowym gospodarki naszego regionu, dlatego rozmawiamy o zwiększeniu środków dla Lubelskiego. Walczymy o jak najwyższą kwotę, która jest do rozdysponowania na 16 województw w ramach łącznej puli wynoszącej 7,104 mld euro – tłumaczy Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.*

Negocjujemy dodatkowe środki

Zarząd Województwa Lubelskiego opracował propozycje, które pozwolą na pozyskanie dodatkowych środków dla regionu. W tak zwanej „puli do wzięcia” na lata 2021–2027 (dla

► Zdjęcie z wideokonferencji dotyczącej negocjacji Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego. Na zdjęciu od lewej Dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego Anna Brzyska oraz Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski. Foto: KM UMWL

Potrzeby rozwojowe w regionie są duże. Województwo Lubelskie skutecznie wykorzystuje możliwości, jakie dają Fundusze Europejskie. Perspektywa finansowa na lata 2021–2027 to wielka szansa dla rozwoju naszego regionu –
Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski

16 województw) jest 7,104 mld euro. Lubelskie przygotowało propozycje, które mogą zwiększyć obecny zakres dofinansowania z UE nawet o kwotę 744,78 mln euro. Wliczając kwotę przeznaczoną w ramach Umowy Partnerstwa oraz dodatkowe środki o jakie staramy się w ramach Kontraktu Programowego może dać to kwotę blisko 2,513 mld euro. Ostateczna alokacja dla Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021–2027 będzie znana po zakończeniu procesu negocjacji Kontraktu Programowego. Zaznaczyć należy, iż w podziale kwoty 7,104 mld euro biorą udział również pozostałe województwa, które także przedstawiły określone potrzeby MFiPR. W trakcie spotkania z województwem lubelskim, minister Waldemar Buda podkreślił, iż nasz region ma ogromny potencjał, ale

nadal potrzebuje silnych bodźców pro-rozwojowych. Paliwem wzrostu będą unijne i krajowe fundusze. Oprócz dofinansowania z programu regionalnego, Lubelskie zostanie objęte wsparciem z programu Polska Wschodnia. Do regionu trafią także pieniądze z programów krajowych.

Walka o środki na rozwój

Rekomendacje jakie nasz region wskazał do dodatkowego wsparcia w ramach Kontraktu Programowego zawierają 12 indywidualnie określonych przedsięwzięć priorytetowych. Znajdują się tam działania dotyczące m.in: uzupełnienia zasobu geodezyjnego regionu, marketingu gospodarczego województwa, usuwania azbestu, turystyki, kultury, zdrowia, innowacji i środowiska.

Rekomendacje zawierają również realizację projektów w ramach:

Polityki senioralnej (EFS+); Funkcjonowania i rozwoju Regionalnego Centrum Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży; Konkursu dla partnerstw z obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją (kultura, turystyka) – bez rewitalizacji; Konkursu dla gmin województwa lubelskiego zagrożonych trwałą marginalizacją (rewitalizacja); Konkursu dla miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze województwa lubelskiego (rewitalizacja).

Ponadto przewidziano zwiększenie alokacji na Zintegrowane Inwestycje Terytorialne 17. miejskich obszarów funkcjonalnych (ośrodków wojewódzkiego, 4 ośrodków subregionalnych oraz 12. ośrodków lokalnych).

DZ RPO

► Pamiątkowe zdjęcia z wideokonferencji dotyczącej negocjacji Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego. W spotkaniu udział wzięli: marszałek Jarosław Stawiarski, dyrekcja DZ RPO oraz kierownicy Oddziału Programowania RPO oraz Oddziału Zarządzania Finansowego RPO. Foto: KM UMWL

Rozbudowa szpitala w Kraśniku

Dzięki wsparciu z Funduszy Europejskich poprawiona zostanie jakość świadczonych usług na oddziale ginekologicznym, położniczym i neonatologicznym w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kraśniku oraz wsparta zostanie reorganizacja funkcjonowania placówki. Pozwoli na to dobudowa pawilonu do budynku szpitala, która będzie dofinansowana z Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020. Umowę na realizację projektu wartego 25,1 mln zł (wsparcie z UE to 19 mln zł) 24 kwietnia br. podpisali Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski oraz Michał Jedliński Dyrektor SPZOZ w Kraśniku.

W trosce o przyszłe mamy

Aktualnie oddział ginekologiczno-położniczo-noworodkowy szpitala zlokalizowany jest w dzielnicy fabrycznej Kraśnika w odległości ponad 6 km od głównego budynku placówki. Budynek oddziału posiada bariery architektoniczne i kubaturowe, które utrudniają zapewnienie właściwej opieki. Dzięki przeniesieniu oddziału wyeliminuje się konieczność dowozu

Ze względu na aktualną lokalizację oddziału ginekologiczno-położniczo-noworodkowego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kraśniku oraz bariery architektoniczne i kubaturowe zaplanowano dobudowę trzykondygnacyjnego pawilonu do budynku głównego. Oddział w ramach nowej inwestycji zaprojektowany został w podwyższonym standardzie sanitarnym, zapewniając

w stanie świadczyć opiekę medyczną większej ilości pacjentów – podkreśliła Dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego Anna Brzyska.

Projekt pozakonkursowy pn. „Dobudowa pawilonu do budynku szpitala w SPZOZ w Kraśniku w celu poprawy dostępności i jakości świadczonych usług, zabezpieczenia świad-

Planowana inwestycja to nie tylko poprawa jakości funkcjonowania szpitala, który zostanie przygotowany do przyjmowania nawet 400 porodów rocznie, ale przede wszystkim zabezpieczenie zdrowia i życia rodzących kobiet i noworodków, zakażonych COVID-19 – Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski

pacjentek karetką na badania, co przyspieszy ich transport oraz znacznie obniży koszty. Dobudowa pozwoli skupić całość procesów diagnostycznych i terapeutycznych w jednym obiekcie, a po rozbudowie szpital będzie posiadał potencjał do przyjmowania ponad 400 porodów rocznie.

Oddział w nowej inwestycji zaprojektowany został w podwyższonym standardzie sanitarnym umożliwiającym hospitalizację pacjentów zakażonych w okresie epidemii. Tym samym ośrodek zapewni kompleksową hospitalizację na oddziale ginekologii, położnictwa i neonatologii kobietom i noworodkom zakażonych COVID-19.

kompleksową hospitalizację na oddziałach ginekologii, położnictwa i neonatologii. Planowana inwestycja to nie tylko poprawa jakości funkcjonowania szpitala, który zostanie przygotowany do przyjmowania nawet 400 porodów rocznie, ale przede wszystkim zabezpieczenie zdrowia i życia rodzących kobiet i noworodków, zakażonych COVID-19 – mówił Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Trzy kondygnacje

Inwestycje w obszarze ochrony zdrowia są bardzo istotne dla zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa mieszkańców. Dzięki takim projektom, mniejsze placówki z naszego regionu są

ceń na oddziałach ginekologicznym, położniczym i neonatologicznym oraz reorganizacji funkcjonowania szpitala” obejmuje dobudowę budynku 3 kondygnacyjnego (niski parter, parter i piętro) – połączonego z budynkiem głównym szpitala (łącznik na poziomie niskiego parteru):

» Niski parter: pomieszczenia techniczne i pomocnicze (m.in. węzeł cieplny, agregaty wentylacji, maszynownia próżni, szatnie dla pracowników, szatnia dla pacjentów – depozyt ubrań). Na poziomie niskiego parteru zlokalizowane zostaną również pomieszczenia diagnostyki obrazowej – pracownia tomografii komputerowej.

Inwestycje w obszarze ochrony zdrowia są bardzo istotne dla zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa mieszkańców. Dzięki takim projektom, mniejsze placówki z naszego regionu są w stanie świadczyć opiekę medyczną większej ilości pacjentów – **Dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Anna Brzyska**

- » Parter: zlokalizowane zostanie tu nowe, główne wejście do szpitala. W bezpośrednim sąsiedztwie wejścia znajdował się będzie łącznik do budynku głównego i połączenie z budynkiem głównym (windy i klatka schodowa na wyższe kondygnacje do wszystkich oddziałów). Na parterze budynku, przy nowym wejściu zostanie utworzona izba przyjęć ogólna, izba przyjęć dziecięca oraz izba przyjęć dla oddziału ginekologii i położnictwa. W pozostałej części kondygnacji zlokalizowany zostanie 10 łóżkowy oddział ginekologiczny. W ramach oddziału wydzielone zostaną pokoje łóżkowe z węzłami sanitarnymi do izolacji pacjentek oraz sala intensywnego nadzoru (2 izolatki ze służkami do izolacji pacjentów, 2-stanowiskowa sala intensywnego nadzoru).
- » I piętro: zlokalizowany zostanie tu oddział położniczo-noworodkowy. Planowane pomieszczenia zostaną zaprojektowane w sposób umożliwiający hospitalizację pacjentek z chorobami zakaźnymi dające możliwość przyjmowania porodów od takich pacjentek. W oddziale zostaną wydzielone strefy dla pacjentek zakażonych wyposażone w odpowiednią wentylację z wejściem przez służę z podciśnieniem. Oddział posiadać będzie: sale dla pacjentek (10 łóżek w systemie matka z dzieckiem oraz jednołóżkowa sala do izolacji), 2 sale do porodów, obszar do izolacji pacjentów z chorobami zakaźnymi (2 sale dla pacjentek i sala do porodów), salę operacyjną dla porodów rozwiązywanych cesar-

skim cięciem (wyposażona w stanowisko resuscytacji noworodka), pomieszczenie przeznaczone dla położnic i noworodka w pierwszych godzinach życia (po porodach powikłanych, w którym zapewnia się możliwość obserwacji bezpośredniej lub przy użyciu kamer), pokoje dla noworodków obserwowanych, wcześniaków, intensywnej opieki noworodka (posiadające służy umywalkowo-fartuchowe, pomieszczenia dla noworodków wymagających opieki pośredniej i ciągłej) oraz dodatkowe pomieszczenia (pokoje personelu, sanitariaty, magazynki, brudownik, itp.).

Nowoczesny sprzęt

Warto zaznaczyć, że w ramach projektu planowany jest także zakup nowego sprzętu medycznego. Chodzi o zastąpienie starego wyposażenia nowoczesnymi, energooszczędnymi urządzeniami, które nie wymagają ciągłych napraw i konserwacji (nakłady inwestycyjne na zakup aparatury medycznej w projekcie wynosi 2,8 mln zł). W ramach projektu zaplanowano wymianę tomografu komputerowego

oraz zakup na potrzeby Izby Przyjęć trzech kardiomonitorów oraz po jednej sztuce aparatów KTG, USG oraz EKG.

Ponadto dwa nowe łóżka pooperacyjne, dwa kardiomonytory oraz cztery pompy infuzyjne trafią do ginekologicznej sali pooperacyjnej. Natomiast sala do cesarskich cięć zyska nowy stół operacyjny, lampę, aparat do znieczuleń, kardiomonitor, dwie pompy infuzyjne oraz dwa ssaki operacyjne. Nowe wyposażenie zakupione zostanie także do:

- » sal porodowych: trzy łóżka porodowe, dwa aparaty KTG, trzy pompy infuzyjne oraz trzy kardiomonytory.
- » sali pooperacyjnej położniczej: dwa kardiomonytory i dwie pompy infuzyjne.
- » sali intensywnego nadzoru noworodków: dwa respiratory noworodkowe.
- » sal położniczych: piętnaście łóżek szpitalnych wraz z szafkami przyłóżkowymi.

Warto zaznaczyć, że pierwsze pacjentki będą mogły być przyjęte w lipcu 2021 roku.

DZ RPO

► Pamiątkowe zdjęcie z konferencji dotyczącej podpisania umowy na rozbudowę szpitala w Kraśniku. Umowę podpisują od lewej: marszałek Jarosław Stawiarski oraz dyrektor SPZOZ w Kraśniku Michał Jedliński. Foto: ©Piotr Wójcik/UMWL

Samorządowy wymiar Inicjatywy Trójmorza

Województwo Lubelskie będzie gospodarzem Samorządowego Kongresu Gospodarczego II Forum Regionów Trójmorza. To dwudniowe wydarzenie odbędzie się w dniach 27–28 kwietnia 2021 roku w Lubelskim Centrum Konferencyjnym w Lublinie. Jest to kontynuacja współpracy w ramach Inicjatywy Trójmorza, która ma za zadanie pobudzać rozwój gospodarczy państw Europy Środkowo-Wschodniej, a także wzmacniać rozwój wchodzących w jej skład regionów. Patronat Honorowy nad kongresem objął Prezydent RP Andrzej Duda.

Współpraca Regionów Inicjatywy Trójmorza

W grudniu ubiegłego roku odbyła się w Lublinie konferencja poświęcona Współpracy Regionów Inicjatywy Trójmorza. Była to zapowiedź utworzenia Sieci Gospodarczej Regionów Trójmorza, która ostatecznie zostanie powołana 27 kwietnia 2021 roku, właśnie podczas Samorządowego Kongresu Gospodarczego i II Forum Regionów Trójmorza. W grudniowym spotkaniu udział wzięli przedstawiciele regionów z krajów Inicjatywy Trójmorza, oraz przedstawiciele placówek dyplomatycznych i innych instytucji rządowych. Wszyscy oni byli zainteresowani uczestnictwem w proponowanej przez Województwo Lubelskie formule współpracy międzyregionalnej, jaką jest Sieć. Podczas Konferencji zostały poruszone kwestie perspektywy rozwoju Sieci, jej zadania i możliwość pozyskiwania środków na wspólne projekty.

Gospodarzem konferencji był Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski. W swoim wystąpieniu zapewniał – *My, jako samorządy, mamy wiele do zaoferowania swoim koleżankom i kolegom z samorządów z całej Europy, które uczestniczą w ramach Trójmorza. [...] Jesteśmy gotowi na współpracę. Bierzmy sprawy w swoje ręce. Nasze rządy mają umożliwić nam tę współpracę polityczną, a my*

bierzmy się za gospodarkę i za kontakty międzyludzkie.

Głos zabrali również biorący udział w Konferencji goście, zajmujący się tematem Trójmorza. W tym przewodnicząca Parlamentarnego Zespołu ds. Trójmorza poseł Gabriela Masłowska, Prezes Funduszu Trójmorza Piotr Karnkowski i Dyrektor Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej Via Carpatia Julianna Orbán Máté, a także przedstawiciele Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Samorządowy Kongres Gospodarczy II Forum Regionów Trójmorza

Samorządowy Kongres Gospodarczy II Forum Regionów Trójmorza odbędzie się on-line. Organizatorem Wydarzenia jest Samorząd Województwa Lubelskiego we współpracy z Instytutem Rozwoju Samorządu Terytorialnego Województwa Lubelskiego oraz Lubelskim Centrum Konferencyjnym. Możliwe jednak będzie wykorzystanie formuły hybrydowej dla ograniczonej liczby prelegentów i gości specjalnych. Celem Kongresu jest wzmocnienie spójności regionów Unii Europejskiej poprzez zacieśnienie współpracy społeczno-gospodarczej i naukowej samorządów z państw biorących udział w Inicjatywie Trójmorza tj. Austrii, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Rumunii, Słowacji, Słowenii i Węgier. Wydarzenie dedykowane jest przedstawicielom

regionów Trójmorza, świata nauki, biznesu oraz mediów. Podejmowane inicjatywy, dla których elementem łączącym będzie trasa Via Carpatia, wzmocnią rozwój poszczególnych regionów, a przez to całej Inicjatywy Trójmorza.

Tematy, które będą omawiane podczas Wydarzenia to:

- » Współpraca gospodarcza regionów Trójmorza;
- » Instrumenty finansowe UE, Fundusz Trójmorza;
- » Transport i logistyka w kontekście Via Carpatia;
- » Innowacyjna gospodarka i współpraca nauka-biznes;
- » Transformacja cyfrowa;
- » bezpieczeństwo energetyczne i zrównoważony rozwój;
- » Rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze;
- » Turystyka i promocja regionów Trójmorza.

Zapraszamy Państwa do udziału w Samorządowym Kongresie Gospodarczym II Forum Regionów Trójmorza. Szczegółowe informacje o Wydarzeniu znajdują się na stronie congress.lubelskie.pl.

DGiWP

Sukces Województwa Lubelskiego w międzynarodowym projekcie **BRIDGES**

Właśnie zakończyła się realizacja projektu BRIDGES, w którym od kwietnia 2016 r. uczestniczyło Województwo Lubelskie. W jego ramach nasz region współpracował z partnerami z pięciu krajów UE – Finlandii, Grecji, Węgier, Słowenii i Hiszpanii. Podejmowane działania związane zaś były przede wszystkim z innowacyjnością w zakresie biogospodarki.

Wsparcie dla firm

Działania Województwa Lubelskiego w projekcie BRIDGES koncentrowały się na wypracowaniu ścieżki współpracy z przedsiębiorcami z obszaru biogospodarki. Jest to bardzo ważny czynnik gospodarki regionalnej. Stanowi też jedną z kluczowych inteligentnych specjalizacji regionu. Firmy, które tworzą sektor biogospodarki, są zdominowane przez małe i średnie przedsiębiorstwa, które posiadają ograniczony potencjał do wdrażania innowacyjnych projektów i angażowania środowiska naukowo – badawczego.

Innowacyjne rozwiązania

Chcąc w pełni zrozumieć problemy i wyzwania, które stoją przed tymi firmami, w ramach projektu BRIDGES powstało tzw. Studium wykonalności. Było to badanie, które polegało na przeprowadzeniu audytów w 80 przedsiębiorstwach, działających na terenie województwa lubelskiego w obszarze biogospodarki. Do badania wykorzystano narzędzie AGRO-START Auto-Diagnostic Tool. Dzięki jego użyciu udało się pozyskać szereg informacji na temat gotowości badanych firm do wdrażania innowacyjnych rozwiązań. Powstała baza wiedzy o ich sytuacji i planach w zakresie zarządzania, marketingu i technologii. Audyt pozwolił na zidentyfikowanie 63 MŚP, które nie tylko posiadają konieczny potencjał, lecz także są zainteresowane wdrażaniem innowacji.

Środki unijne dla przedsiębiorstw

Wyniki badania stworzyły podstawy do podjęcia działań mobilizujących wyłonione firmy do większej aktywności w przygotowaniu innowacyjnych projektów. Jednocześnie właściciele i kadry tych przedsiębiorstw zachęcano do sięgania po pieniądze unijne dostępne w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego i programach krajowych.

Wsparcie polegało na stworzeniu dogodnych warunków dla firm, które chciały przedstawić propozycje projektów do konkursów w ramach RPO WL. Zorganizowano szereg spotkań informacyjnych z udziałem przedstawicieli centrów transferu wiedzy lubelskich uczelni, NCBiR oraz Instytucji Zarządzającej RPO WL. Była to okazja do nawiązania kontaktów z instytucjami B+R w regionie, zaprezentowania aktualnych informacji na temat organizowanych konkursów na poziomie regionalnym i krajowym oraz uzyskania dostępu do wyników badań zwłaszcza z dziedziny fotoniki.

Projekt BRIDGES najciekawszym projektem w obszarze badań i innowacji

Działania zrealizowane przez Województwo Lubelskie w projekcie BRIDGES spotkały się z uznaniem ekspertów platformy „policy learning” Programu Interreg Europa. Ogromnym sukcesem było reprezentowanie Polski w publikacji programu Interreg Europa „When Europe cooperates,

regions benefit”, opracowanej w 2020 r. z okazji jubileuszu 30-lecia Interreg. Publikacja jest zbiorem 30 „stories of success” i promuje najciekawsze, najbardziej inspirujące przykłady realizowanych projektów. Czytelnik znajdzie tam dowody na znaczenie współpracy międzyregionalnej dla osiągnięcia konkretnych rezultatów w regionach. Efekty z udziału w projekcie Województwa Lubelskiego stały się tematem jednej z przedstawionych w publikacji historii sukcesu. W drodze przeprowadzonego głosowania online, projekt BRIDGES znalazł się w gronie czterech laureatów i został zaprezentowany na międzynarodowym wydarzeniu promującym publikację, które odbyło się 10 grudnia 2020 r.

Projekt BRIDGES współfinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Interreg Europa 2014–2020.

DSiR

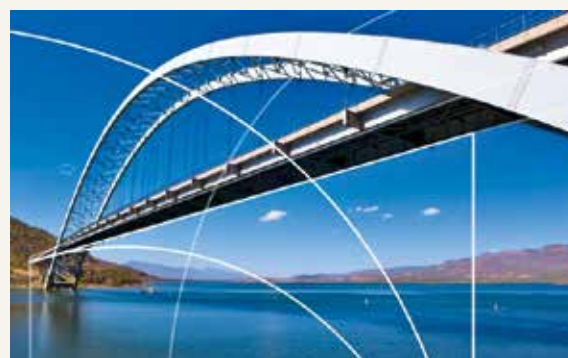

Foto: Program Interreg Europa

Pieniądze dla gmin „rybackich”

Mimo że Lubelszczyzna z rybołówstwem raczej się nie kojarzy, to mieszkańcy 23 gmin z naszego regionu mogą korzystać z funduszy Programu Operacyjnego *Rybacko i Morze 2014–2020* (PO RYBY 2014–2020). Projekty w jego ramach realizują lokalne grupy rybackie.

Lokalne grupy rybackie

Program PO RYBY 2014–2020 jest niewątpliwie jednym z najmniej znanych funduszy unijnych, jednak wśród lokalnych społeczności cieszy się sporym zainteresowaniem. Instytucją Zarządzającą jest Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które przejęło zadania dawnego Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, natomiast Województwo Lubelskie pośredniczy w przekazywaniu środków na projekty zgłaszane przez mieszkańców. W praktyce PO Ryby realizowany jest za pośrednictwem lokalnych grup rybackich, takich jak Lokalna Grupa Rybacka „W Dolinie Tyśmienicy i Wieprza” z siedzibą w Lubartowie (skupiająca 16 gmin) czy Lokalna Grupa Działania „Owocowy Szlak” z siedzibą w Opolu Lubelskim (skupiająca 7 gmin). Ta ostatnia jest jedyną w województwie grupą dwufundusową. Jak widać możliwość pozyskania funduszy z PO Ryby jest ograniczona terytorialnie. W praktyce zaś w naszym województwie mogą z niego skorzystać 23 gminy.

Środki na nowe miejsca pracy

Głównym celem programu jest wspieranie rozwoju obszarów zależnych od rybactwa. Przede wszystkim chodzi o promowanie tworzenia miejsc pracy oraz wspieranie mobilności na rynku. Na dofinansowanie mogą liczyć osoby, które chcą utworzyć nowe miejsca zatrudnienia, nie tylko w sektorze rybackim. Wspierane będą też przedsięwzięcia zachęcające młodych ludzi do zakładania własnej działal-

ności gospodarczej. Wnioskodawcy PO Ryby z sektora prywatnego przy podejmowaniu działalności gospodarczej mogą liczyć na dofinansowanie do 50% wartości przedsięwzięcia. W szczególnych jednak przypadkach, gdy realizowany projekt ma pozytywny wpływ na całą lokalną społeczność, dofinansowanie może wynieść nawet 85% kosztów kwalifikowalnych.

Szczególny nacisk program kładzie na wspieranie tych przedsięwzięć, które związane są z zachowaniem dobrego stanu środowiska naturalnego na obszarach rybackich i akwakultury. Wspiera oddolne inicjatywy rybackie Lokalnych Grup Działania i partnerstw publiczno-prywatnych na rzecz rozwoju tych obszarów. Dzięki takiemu podejściu, w województwie lubelskim przy udziale pieniędzy z PO Ryby powstało 10 instalacji fotowol-

żenia kosztów energii elektrycznej w firmach.

Ostatnie nabory wniosków

Jeszcze pod koniec 2019 roku lokalne grupy rybackie otrzymały dodatkowe pieniądze. Dzięki temu całość kwoty przeznaczonej na wsparcie gmin sięgnęła niemal 19 mln zł. Wkrótce powinny zostać ogłoszone ostatnie nabory wniosków. Zachęcamy do podjęcia starań o dostępne jeszcze środki. Zainteresowani dofinansowaniem swoich projektów powinni złożyć poprawnie wypełniony wniosek do:

- » Lokalnej Grupy Rybackiej „W Dolinie Tyśmienicy i Wieprza” – lgr-lubelskie.pl lub
- » Lokalnej Grupy Rybackiej „Owocowy Szlak” – lgdowocowyszlak.pl.

DRiROW

Foto: freepik.com

taicznych, które przyczyniają się do obni-

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Nowa perspektywa – Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027

Do 22 lutego 2021 r. odbywały się konsultacje społeczne Umowy Partnerstwa. Zgodnie z informacjami finansowymi zawartymi w projekcie przedmiotowego dokumentu, w perspektywie finansowej na lata 2021–2027 dla naszego programu regionalnego przewidziano 1,768 mld euro wkładu UE. Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027 są drugim, co do wysokości środków programem regionalnym w Polsce.

Czym jest Umowa Partnerstwa?

Umowa Partnerstwa jest ważnym dokumentem, określającym cele i sposób interwencji funduszy europejskich w ramach polityk unijnych na lata 2021–2027: polityki spójności i wspólnej polityki rybołówstwa, w tym także środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (na podstawie art. 7 projektu rozporządzenia ogólnego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 maja 2018 r. – COM(2018) 375). Łączna suma środków unijnych przeznaczonych na realizację programów objętych Umową Partnerstwa wynosi 76 mld euro. 72,2 mld euro z tej kwoty to środki na realizację programów polityki spójności, zaś pozostałe środki w wysokości 3,8 mld euro pochodzą z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i zostaną przeznaczone na zmniejszanie negatywnych skutków społeczno-gospodarczych transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.

Po przyjęciu Umowy Partnerstwa przez Państwo Członkowskie odbędą się formalne negocjacje regionalnych programów i Umowy Partnerstwa z Komisją Europejską.

Lubelskie w nowej perspektywie

Oprócz wspomnianych 1,768 mld euro wkładu UE w ramach *Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021–2027*, województwo lubelskie skorzysta również, jako jeden z sześciu regionów, ze wsparcia finansowego w ramach kontynuacji programu dla Polski Wschodniej – Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021–2027, którego całkowity budżet dla 6 regionów wynosi 2,5 mld euro. Lubelskie ma również szansę na dodatkowe wsparcie, ponieważ do podziału pomiędzy wszystkie województwa jest jeszcze 7,104 mld euro, które zostaną przyznane podczas negocjacji kontraktu programowego. Pieniądze z perspektywy finansowej na lata 2021–2027, zgodnie z przyję-

tymi celami polityki spójności, trafią m.in. na rozwój przedsiębiorczości oraz inwestycje w innowacje, cyfryzację, transformację gospodarczą, infrastrukturę transportową, ochronę zdrowia, ochronę środowiska, efektywność energetyczną, zintegrowane inwestycje terytorialne, jak również wysoką jakość edukacji i wsparcie spraw społecznych. Budżet na programy regionalne został podzielony według algorytmu opartego na kryteriach, takich jak m.in. liczba ludności, PKB na mieszkańca, czy ubytek ludności w latach 2014–2018. 75% środków zostało już rozdysponowane, a 25% przeznaczono na rezerwę programową do podziału na późniejszym etapie programowania w czasie negocjacji kontraktu programowego. Środki przydzielone z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) wynoszą 1,325 mld euro, natomiast alokacja dla Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) wynosi 443 mln euro.

Potrzeby rozwojowe w regionie są duże. Województwo Lubelskie skutecznie wykorzystuje możliwości, jakie dają Fundusze Europejskie. Perspektywa finansowa na lata 2021–2027 to wielka szansa dla rozwoju naszego regionu –
Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski

	CP 1 Bardziej inteligentna Europa (EFRR) <ul style="list-style-type: none"> » Oś I Badania naukowe i innowacje » Oś II Transformacja gospodarcza i cyfrowa
	CP 2 Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (EFRR) <ul style="list-style-type: none"> » Oś III Ochrona zasobów środowiska i klimatu » Oś IV Efektywne wykorzystanie energii
	CP 3 Lepiej połączona Europa (EFRR) <ul style="list-style-type: none"> » Oś V Zrównoważony system transportu
	CP 4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym (EFRR i EFS+) <ul style="list-style-type: none"> » Oś VI Rozwój infrastruktury społecznej i zdrowotnej » Oś VII Zwiększenie spójności społecznej » Oś VIII Zaspokajanie potrzeb rynku pracy » Oś IX Lepsza edukacja
	CP 5 Europa bliżej obywateli (EFRR) <ul style="list-style-type: none"> » Oś X Rozwój zrównoważony terytorialnie

Rys. 1

Prace nad nowym programem

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej zorganizowało w dniu 29 stycznia 2021 r. konsultacje społeczne Umowy Partnerstwa dla Województwa Lubelskiego w formie interaktywnego spotkania on-line. W konsultacjach mogli uczestniczyć wszyscy zainteresowani, tj. przedsiębiorcy, organizacje samorządowe i mieszkańcy regionu.

Zapis spotkania jest dostępny na kanale YouTube Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej z dn. 29 stycznia 2021 r. Obecnie finalizowane są prace dotyczące projektów poszczególnych osi priorytetowych Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021–2027, powiązanych z celami i kierunkami przyjętymi w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku. Cele polityki określone w projekcie Rozporządzenia ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady, stanowią bazę do prac nad wyznaczeniem osi priorytetowych i obszarów dla programu. Strukturę nowego programu zaprezentowano

podczas wspomnianych konsultacji społecznych Umowy Partnerstwa. Patrz grafika wyżej (Rys. 1).

Należy podkreślić, że w perspektywie finansowej na lata 2021–2027 szczególnie istotny jest terytorialny aspekt wdrażania środków unijnych. W związku z powyższym, realizowany będzie instrument zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) miejskich obszarów funkcjonalnych, jak również inne instrumenty terytorialne (IIT). W zakresie ZIT planuje się realizację tego instrumentu dla 17 miejskich obszarów funkcjonalnych (1 obszar metropolitalny, 4 ośrodki

subregionalne, 12 ośrodków lokalnych). Natomiast inne instrumenty terytorialne obejmują swym zakresem m.in. działania rewitalizacyjne i wsparcie obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Potrzeby rozwojowe w regionie są duże. Województwo Lubelskie skutecznie wykorzystuje możliwości, jakie dają Fundusze Europejskie. Perspektywa finansowa na lata 2021–2027 to wielka szansa dla rozwoju naszego regionu. – podkreśla Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Oddział Programowania DZ RPO

Unijne pieniądze pomagają troszczyć się o zdrowe kręgosłupy najmłodszych

W zdrowym ciele zdrowy duch. Lepiej zapobiegać niż leczyć. Ruch to zdrowie... Któż z nas choć raz nie słyszał przytoczonych polskich przysłów? Z jednej strony doskonale wiemy, że należy dbać o nasze zdrowie, że profilaktyka to podstawa, a z drugiej?

Program profilaktyki wad postawy

Jak zadbać o swoje zdrowie i swoich dzieci? Niejeden medyk powiedziałby: profilaktyka. Jak zatem właściwie podejść do profilaktyki wad postawy? Dziś jest to szczególnie istotne w sytuacji nauki zdalnej dzieci, które większość czasu spędzają przed monitorem komputera. Podpowiedzią, odnośnie środków zaradczych, może być stworzony przez Samorząd Województwa Lubelskiego *Program profilaktyki wad postawy i zaburzeń ruchu wśród uczniów w wieku 10–14 lat z terenu województwa lubelskiego*.

Zdrowe dzieci

Zgodnie z założeniami wspomnianego wyżej programu Centrum Medyczne VITA Paweł Skrętowicz realizuje projekt pn. *Zdrowe dzieci – program profilaktyki wad postawy u dzieci w wieku 10–14 lat, z województwa lubelskiego*. Jego wartość przekracza 950 tys. zł, z czego dofinansowanie unijne nie-

mal 820 tys. zł. Projekt zapewni wzrost wykrywalności oraz ograniczenie występowania wad postawy i zaburzeń rozwoju ruchu wśród 4 tys. uczniów w wieku 10–14 lat, z terenu województwa lubelskiego.

Niezwykle istotne jest, by przyglądać się naszym dzieciom i szybko reagować, gdy coś się dzieje. Tym bardziej cieszy mnie, że dzięki środkom unijnym możemy wspierać działania mające na celu uchronienie dzieci przed wadami kręgosłupa – mówi Zastępca Dyrektora Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Marek Neckier.

Od lekcji po indywidualne plany ćwiczeń

W projekcie mamy pełną kompleksowość – podkreśla Dyrektor Centrum Medycznego VITA Paweł Skrętowicz – *Najpierw zadanie edukacyjne, czyli nauka, spotkanie w grupach, 2 godziny lekcyjne, które są prowadzone przez specjalistów. Podczas tych lekcji pro-*

wadzące pokazują dzieciom, na czym polegają wady postawy, jak powstają, jak należy się chronić i ewentualnie jak ćwiczyć. Po zajęciach edukacyjnych dzieci przeszły badania przez lekarzy ortopedów czy rehabilitacji medycznej. Każde z dzieci otrzymało indywidualny plan ćwiczeń i skierowanie do specjalisty na ćwiczenia. Warto zaznaczyć, że niezwykle istotne są bezpośrednie spotkania z fizjoterapeutami, którzy pokazują dzieciom jak prawidłowo wykonywać ćwiczenia.

– *Niestety, dzieci wciąż mają za mało ruchu* – zwraca uwagę fizjoterapeutka z Centrum Medycznego VITA Wioletta Mazurek – *Mimo, że często są to dzieci bardzo szczupłe i wysokie i wydaje nam się, że w ich przypadku problemu nie będzie, to zdarza się jednak, że nie potrafią wykonać podstawowych ćwiczeń* – dodaje.

Niezwykle istotne jest, przynajmniej na początku, ćwiczenie pod okiem fachowca i jak podkreśla W. Mazurek – *specjalista będzie kontrolował*

Niezwykle istotne jest, by przyglądać się naszym dzieciom i szybko reagować, gdy coś się dzieje. Tym bardziej cieszy mnie, że dzięki środkom unijnym możemy wspierać działania mające na celu uchronienie dzieci przed wadami kręgosłupa – Zastępca Dyrektora Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Marek Neckier

poprawność wykonywanych ćwiczeń, by później uczeń w domu wykonywał je prawidłowo. Warto zaznaczyć, że, aby były tego efekty, niezwykle ważna jest systematyczność.

Właściwej postawy musimy się nauczyć

Eksperti prowadzący zajęcia z dziećmi podkreślają, że powinniśmy zwracać uwagę na codzienne czynności naszych pociech. Zwłaszcza na prawidłowe siedzenie przy odrabianiu lekcji, równomiernym obciążaniu obu kończyn w pozycji stojącej czy zasypianiu w różnych pozycjach. Fizjoterapeutka Magdalena Sobiech podkreśla – *Podstawową umiejętnością, kiedy mówimy o prawidłowej postawie ciała, jest czucie tego ciała. I chyba największym problemem u dzieci jest brak świadomości swojego ciała. Pracę z dziećmi należy zacząć od poznania własnego ciała i od równoważenia oraz od aktywizacji mięśni posturalnych – powinniśmy siedząc i stojąc aktywizować jednocześnie mięśnie brzucha, które często są w ogóle niewykorzystywane w tych pozycjach. Dlatego później mamy kłopot z kręgosłupem.*

Ruch to zdrowie

Bardzo istotny w codziennym życiu jest ruch. Niestety teraz dzieci bardzo mało się ruszają, a całe dnie spędzają przed ekranem komputera czy telefonu. Nie wychodzą na spacer, a nawet jak wyjdą to ich wzrok często wbity jest w ekran smartfona.

Uwagę na różnorodność w codzienności ruchowej dzieci zwraca nauczyciel wychowania fizycznego i gimnastyki korekcyjnej z Zespołu Szkół w Cycowie Tomasz Oziemczuk – *Nie nastawiamy się na jeden rodzaj sportu. Niech dzieci korzystają z różnych rodzajów aktywności. To pozwoli na wzmacnianie różnych mięśni i zapewni wszechstronny rozwój. Różne gry i zabawy zespołowe, pływanie, spacer*

na świeżym powietrzu – to wszystko pozwoli zachować prawidłową postawę ciała.

Dzięki działaniom edukacyjnym realizowanym w projekcie, do dzieci zaczyna docierać, że jeśli nie zaczną teraz dbać o prawidłową postawę ciała, to w późniejszym życiu może być zdecydowanie trudniej. Uczestnicząca w projektowych zajęciach Marta z ósmej klasy Szkoły Podstawowej w Cycowie opowiada – *Ćwiczyliśmy w grupie na piłkach, matach i gumach – akurat te ćwiczenia były dla mnie nowe, ale z czasem przyzwyczaiłam się, nauczyłam. Było też kilka spotkań, które trwały około godziny. Dostaliśmy wtedy piłki, maty i gumy, byśmy mogli samodzielnie ćwiczyć. Uważam, że ważna jest systematyczność, a nie zawsze się chce, ale już wiem, że trzeba.*

Smartfonowa szuja

Nadużywanie czasu spędzonego przed tabletem czy smartfonem wiąże się z powstawaniem nowych wad postawy. Jak mówi specjalista rehabilitacji medycznej Julia Woszczyło – *Najlepszym na to przykładem jest nowa jednostka chorobowa, która oficjalnie chyba nie została jeszcze uznana – szyja smartfonowa. Dotyka dzieci wpatrzone w ekrany telefonów, tabletów czy kom-*

puterów. Rzadko zdarza się, że pozycje ich ciała są prawidłowe. Czasem z powodu złej wysokości siedziska, krzesła, stolika. Często jednak z dziecięcej wygody – wolą się położyć czy siedzieć krzywo. Wydaje mi się, że po pandemii, wad postawy u dzieci może być jeszcze więcej.

Niepokojące prognozy

Na rosnącą w zastraszającym tempie liczbę dzieci z wadami postawy zwraca także uwagę dyrektor Skrzętownicz – *Niestety, z wyników naszych badań wynika, w zależności od szkoły, że około 70% uczniów ma problemy z prawidłową postawą. Projekt z pewnością uświadomi dzieciom jak ważne dla ich zdrowia jest zachowanie prawidłowej postawy. Wiele z nich skorzysta także z opieki specjalistycznej. Wynikające z jego realizacji doświadczenia pozwalają stwierdzić, że warto wydawać unijne pieniądze na profilaktykę zdrowej postawy dzieci i młodzieży.*

DW EFS

► Wykład dla dzieci prowadzony w ramach projektu na temat wad postawy. Prowadząca mgr Magdalena Sobiech – specjalista fizjoterapii. Foto: DW EFS

Czystsze powietrze dzięki Funduszom Europejskim

Unijne pieniądze pozwoliły kolejnym gminom i miastom z naszego regionu zakupić instalacje fotowoltaiczne, kolektory słoneczne i nowoczesne energooszczędne instalacje oświetleniowe. To dobra wiadomość dla mieszkańców, którzy, dzięki realizacji tych zadań, będą mogli oddychać czystym powietrzem i po prostu zaoszczędzą. Korzyści z realizacji takich projektów jest więcej m.in. wpływają one pozytywnie na zaspokajanie potrzeb energetycznych lokalnej gospodarki, czy poprawiają bezpieczeństwo podróżujących.

Dodatkowe środki UE

Ochrona środowiska to jeden z priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020. O tym jak ważna jest to sprawa dla władz regionu, udowodnił pod koniec ubiegłego roku Zarząd Województwa Lubelskiego. Zapadła wówczas decyzja o zwiększeniu kwoty przeznaczonej na realizację przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Dzięki temu do grupy pierwotnie wybranych do dofinansowania projektów, dołączyło kolejne 8.

W rezultacie 22 samorządy ubiegające się o dofinansowanie swoich pomysłów z RPO WL (*Działania: 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE i 5.5 Promocja niskoemisyjności*), otrzymają dotacje. Cel tych projektów jest prosty: ochrona środowiska i ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza. Wszystkie inwestycje pochłoną łącznie ponad 44 mln zł.

Energia odnawialna i czyste powietrze

Dodatkowe środki, wynoszące blisko 22,5 mln zł, trafiły do ośmiu gmin i miast. Dzięki nim możliwy będzie zakup i montaż instalacji solarnych, instalacji fotowoltaicznych, zakup kotłów/pieców na biomasę oraz pomp ciepła. Wszystko w ramach *Działania 4.1 z RPO WL 2014–2020*, którego celem jest realizacja zadań przyczyniających się do wypełnienia zobowiązań wynikających z tzw. pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej oraz Strategii Europa 2020. Równie ważne jest w tym przypadku także zaspokojenie rosnących potrzeb energetycznych lokalnej gospodarki.

To nie koniec dobrych informacji, bowiem kolejne zwiększenie dofinansowania, w kwocie blisko 22 mln zł środków UE, pozwoli aż czternastu gminom i miastom realizować projekty ograniczające emisję zanieczyszczeń powietrza (m.in. instalację energo-

oszczędnego oświetlenia). Te projekty dofinansowane zostaną w ramach *Działania 5.5 z RPO WL 2014–2020*, które skupia się na promowaniu strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, których inwestycje przyczynią się do zmniejszenia zużycia nieodnawialnej energii pierwotnej, emisji CO₂ i zmniejszenia emisji pyłu do atmosfery.

Gdzie powietrze będzie czystsze?

Pieniądze na zakup i montaż instalacji solarnych, instalacji fotowoltaicznych, kotłów/pieców na biomasę oraz pomp ciepła otrzymały gminy Stoczek Łukowski, Łopiennik Górny, Gościeradów, Modliborzyce, Dzwola i Janów Lubelski oraz Miasto Chełm. Z kolei finansowe wsparcie dla budowy i modernizacji instalacji energooszczędnego oświetlenia zyskały samorządy gmin: Janów Lubelski, Ryki, Ułęż, Mełgiew, Spiczyn, Siemień, Trawniki, Rybczewice, Kłoczew, Milanów, Józefów nad Wisłą, Urszulin oraz miast: Zamość i Świdnik.

Realizacja ww. zadań pozwoli na zwiększenie efektywności energetycznej modernizowanych obiektów, co wpłynie na ochronę środowiska naturalnego i poprawę jakości powietrza, a tym samym na komfort życia i zdrowie mieszkańców naszego województwa.

DW EFRR

► Pamiątkowe zdjęcie z konferencji podpisania umów z zakresu wykorzystania OZE oraz gospodarki niskoemisyjnej. Na zdjęciu Członek Zarządu Województwa Lubelskiego Zdzisław Szwed oraz dyrektor DZ RPO Anna Brzyska z Beneficjentami RPO. Foto: KM UMWL

Pomagają młodzieży w odnalezieniu właściwej drogi

Żyjemy w świecie pełnym możliwości. Dostęp do Internetu i wszelkich dóbr jest na wyciągnięcie ręki. Istniejące szanse mogą jednak stanowić zagrożenie, zwłaszcza dla młodych ludzi. Czy można pomóc młodzieży w poszukiwaniu właściwej drogi? Fundacja Sempre a Frente udowadnia, że przy wykorzystaniu unijnych pieniędzy jest to możliwe.

Codziennie zagrożenie

Z pewnością każdy z nas słyszał o dzieciach, które trafiają do szpitala po zażyciu tzw. dopalaczy. Słyszymy też, o dzieciach czy nastolatkach, które targnęły się na życie. Z czego wynikają tak dramatyczne zachowania? Jak im przeciwdziałać?

Pomoc młodym ludziom

Głównym zadaniem Fundacji Sempre a Frente jest pomaganie w dorastaniu. Brzmi to być może infantylnie, jest jednak w tym działaniu głęboki sens. Fundacja od 11 lat wspiera lubelskie dzieci i młodzież. Z zebranych w tym czasie doświadczeń zrodził się pomysł na nowy projekt – *Trudności, które ujawniały dzieci i młodzież korzystające ze wsparcia, zainspirowały nasz zespół do rozszerzenia działań i ubrania ich w strukturę projektu. Aby lepiej zrozumieć trudności młodych, a co za tym idzie, skuteczniej pomagać, potrzebna była m.in. organizacja spotkań ze specjalistami. To zaś kosztuje, na szczęście naprzeciw wyszły nam fundusze unijne* – mówi Kierownik Merytoryczny Ośrodka Wsparcia Młodzieży Przystanek Sempre Marta Szczodrak.

Przystanek Sempre

Dzięki unijnym pieniądzą z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, Fundacja realizuje projekt Przystanek Sempre – placówka wsparcia dziennego

z oddziaływaniami socjoterapeutycznymi. – *Pomoc młodym ludziom w kształtowaniu własnej osobowości jest niezwykle istotna* – przyznaje Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski – *To dzięki pomocy rodziców i specjalistów umożliwiamy dzieciom i młodzieży prawidłowe wejście w dorosłe życie. Cieszę się, że środki unijne z Europejskiego Funduszu Społecznego mają w tym swój udział* – dodaje marszałek. Dofinansowanie, jakie projekt otrzymał, sięga prawie 700 tys. zł, a wartość całości to niepełna 820 tys. zł. Projekt umożliwił stworzenie i systematyczne prowadzenie grup rozwojowych z programem socjoterapeutycznym. Młodzi ludzie spotykają się raz w tygodniu w grupach 8-osobowych i z każdą grupą pracuje dwóch terapeutów. Co więcej, unijne pieniądze umożliwiły także organizację terapii indywidualnej, korepetycji, a także zajęć z tzw. umiejętności twardych (matematyczno-fizycznych, technologicznych). Wszystkie te działania w znakomity sposób wpływają na kształtowanie u dzieci umiejętności społecznych, np. pracę w grupie. – *W grupie są dzieci i młodzież przeżywające różne trudności* – zwraca uwagę M. Szczodrak – *Pozwala to młodym ludziom spojrzeć na swoją sytuację z nieco innej perspektywy. Dzieci z rodzin lepiej funkcjonujących, obserwując swoich rówieśników z rodzin, w których występuje problem z uzależnieniem od alkoholu*

czy w takich, w których dochodzi do przemocy, zaczynają inaczej widzieć własną rodzinę. I na odwrót – dzieci z rodzin dysfunkcyjnych zaczynają dostrzegać, że istnieje inna droga. Że można inaczej żyć.

Efekty wsparcia

Projekt jest realizowany od września 2018 roku. I na wielu przykładach możemy zobaczyć jego realne efekty. Marta Szczodrak tak opisuje historię Agnieszki, jednej z podopiecznych Ośrodka: – *Dziewczynę znaleźliśmy jeszcze przed realizacją projektu. Kiedy projekt ruszył rozpoczęła zajęcia w grupie socjoterapeutycznej. Dodatkowo skorzystała też z np. terapii indywidualnej czy korepetycji. Początkowo Agnieszka była bardzo wycofana. Z nikim nie chciała rozmawiać, siedziała w kącie. Matka, chcąc ją chronić, w domu trzymała ją pod przysłowiowym „kloszem”. Ograniczała spotkania z koleżankami, w szkole Agnieszka miała zdobywać tylko dobre oceny. Dziewczynka czuła się gorsza, wykluczona z grupy rówieśników. Uczestnictwo w grupie powoli zaczęło otwierać ją na inne dzieci. Nabierała pewności siebie i dzisiaj potrafi wyrazić swoje zdanie, powiedzieć o swoich potrzebach. Jej poczucie własnej wartości jest na zdecydowanie wyższym poziomie. Szczodrak podkreśla, że projekt umożliwił także pracę z rodzicami – *To bardzo ważne, bo przecież wiele trudności dzieci wiąże się z sytuacją domową* – mówi – *Chcemy**

Foto: pixabay

z rodzicami „grać do jednej bramki”. Czasami jest to trudne, bo rodzic nie zawsze jest gotowy do współpracy. Nie dostrzega, że dziecko potrzebuje pomocy i tego, że bez jego udziału ta pomoc może okazać się niewystarczająca – podkreśla.

Niezwykłe zwykłe aktywności

Za projektowe pieniądze Fundacji organizowane są dzieciom wyjścia do teatru, na basen czy na rolki. Wielu młodych uczestników dzięki temu było w teatrze po raz pierwszy. – Dzięki takim, zdawałoby się zwykłym,

aktywnościom pokazujemy dzieciom i młodzieży, że wokół nas są ciekawe rzeczy do zrobienia, miejsca do odwiedzenia – mówi Szczodrak – Wystarczy tylko nieco się rozejrzeć. Fundacja może pokazać dzieciom alternatywne sposoby rozwiązywania życiowych problemów i ich konsekwencje. Także w odniesieniu do zachowań ryzykownych tj. używanie substancji psychoaktywnych. Fundacja zachęca podopiecznych do podejmowania odmiennych aktywności. Podpowiada różne możliwości spędzania wolnego czasu i ich rezultaty. Towarzyszy

i wspiera w kształtowaniu przyszłości. Wszystko po to, by wybory, przed którymi staje młodzież, były prostsze.

Obecność

To pojęcie, na które młodzież wskazuje podczas sesji podsumowujących udział w projekcie. To jest coś, co młodzież docenia najbardziej. Młodzi czują się w Ośrodku bezpiecznie bo wiedzą, że nie będą oceniani, tylko wysłuchani. Obecność. – *Niby niewiele, a potrafi zrobić dużo dobrego w życiu młodego człowieka* – mówi Marta Szczodrak – *To ona pomaga dzieciom w radzeniu sobie z problemami. Uczy młodych ludzi stawiania granic i wyrażania własnego zdania, bez obaw o konsekwencje. Właściwe wsparcie dorosłego pozwala dzieciom dostrzec ich własną, właściwą drogę. Drogę bez uzależnień i niezdrowych relacji.* – podkreśla.

DW EFS

Zeskanuj kod QR i zobacz nasz spot promocyjny o Fundacji Sempre a Frente. Nie posiadasz skanera? Wejdź na nasz kanał YouTube „Lubelskie Fundusze Europejskie” i wyszukaj filmu pn. „Zmieniamy LUBELSKIE z Funduszami Europejskimi – Fundacja Sempre a Frente”.

► Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski podczas zdalnej sesji plenarnej Europejskiego Komitetu Regionów

Foto: Piotr Bobotowicz/UMWL

Lubelska odstępna Europejskiego Zielonego Ładu

Rok 2021 został ogłoszony przez Komisję Europejską Europejskim Rokiem Kolei. Podczas zeszłorocznej październikowej sesji plenarnej, Europejski Komitet Regionów przyjął w tej sprawie opinię, której sprawozdawcą był Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Sprawnie i bezpiecznie koleją

Ustanowienie ERK 2021 podkreśla znaczenie kolei w rozwoju europejskiej gospodarki. Ma również służyć zwiększeniu udziału kolei w rozwoju gospodarki Unii i podkreśleniu atrakcyjności zawodów związanych z koleją. To także popularyzacja kolei jako znaczącego elementu relacji między Unią, a państwami z nią sąsiadującymi oraz roli kolei w międzynarodowym transporcie pasażerskim w Unii.

Transport kolejowy w UE nabiera nowego znaczenia, także w kontekście pandemii COVID-19, kiedy to okazała się najbardziej odpornym na ograni-

czenia i kryzys środkiem transportu, co podkreślił w swoim przemówieniu Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski – *Kolej oznacza lepszą dostępność regionów i większą mobilność społeczeństwa, a także rozwój gospodarczy i redukcję emisji. Nowoczesny transport musi być nie tylko szybki, bezpieczny, wygodny i ekologiczny, ale także, jak pokazują wydarzenia związane z pandemią COVID-19, odporny na nowe kryzysy. I europejski system kolei pokazał, że spełnia wszystkie te warunki* – zaznaczył marszałek.

Transport kolejowy a drogowy

Transport kolejowy jest zdecydowanie mniejszym źródłem emisji zanieczyszczeń do środowiska naturalnego niż transport drogowy, który powoduje powstawanie aż 80% zanieczyszczeń. Kolej odpowiada więc na cały szereg wyzwań w zakresie ochrony środowiska, takich jak: emisja spalin z silników spalinowych, hałas, redukcja zapotrzebowania na energię oraz właściwe zagospodarowanie i recycling odpadów. Zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu transport kolejowy wpisuje się więc w przyjazny dla środowiska i energooszczędny kompo-

ment w realizacji priorytetowego celu Komisji Europejskiej czyli zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Tak, aby do 2050 roku Europa mogła stać się kontynentem neutralnym dla klimatu. Co ważne, transport kolejowy generuje niższe, w porównaniu do innych środków transportu, koszty z wypadkami, zanieczyszczeniem środowiska, hałasem, przekształceniem środowiska.

W swoim wystąpieniu podczas zdalnej sesji plenarnej Europejskiego Komitetu Regionów marszałek Jarosław Stawiarski podkreślał szanse, jakie niesie kolej we wdrażaniu polityki spójności w Unii Europejskiej. Wskazywał również na konieczność niwelowania różnic w rozwoju infrastruktury kolejowej między krajami członkowskimi UE. Marszałek Województwa Lubelskiego apelował także o unijne wsparcie rozwoju sieci regionalnych oraz modernizację istniejących linii i taboru kolejowego. Podkreślał przy tym znaczenie wsparcia

finansowego dla innowacji, cyfryzacji i infrastruktury intermodalnej.

Nowoczesny Dworzec Metropolitalny w Lublinie

W zgodzie z ideami Europejskiego Roku Kolei, w województwie lubelskim, dzięki Funduszom Europejskim, podejmowane są kolejne działania, mające na celu rozwój i dostęp do transportu oraz proste i szybkie połączenia komunikacyjne. Wśród nich warto wymienić budowę Nowoczesnego Dworca Metropolitalnego w Lublinie. Jej koszt sięga niemal 300 mln zł, z czego ponad 173 mln zł stanowi dofinansowanie UE, które zostanie przeznaczone na utworzenie multimodalnego węzła komunikacji publicznej, integrującego różne rodzaje transportu zbiorowego. Pozwoli to mieszkańcom naszego województwa na łatwy dostęp do kolejowych połączeń dalekobieżnych. Nowy Dworzec Metropolitalny będzie znajdował się pomiędzy ulicami Młyńską, Gazową

i Dworcową w Lublinie. Zakończenie realizacji projektu planowane jest na ostatni kwartał 2022 r.

Szybciej i sprawniej koleją na trasie Lubartów – Parczew

Zarząd Województwa Lubelskiego podjął decyzję o dofinansowaniu projektu pn. *Rewitalizacja linii kolejowej nr 30 na odcinku Lubartów – Parczew* w ramach *Działania 8.3 Transport kolejowy*. Łącznie, ponad 110 mln zł, z czego 75 mln zł ze środków UE, zostanie przeznaczonych na modernizację tej linii. W ramach projektu przebudowana zostanie większość urządzeń i instalacji kolejowych. Powstaną nowe przystanki, a na istniejących zmienią się perony. Inwestycja pozwoli mieszkańcom w krótszym czasie przemieszczać się po województwie. Zakończenie projektu planowane jest na koniec 2021 r.

DW EFRR

Foto: Marcin Tarkowski

Lubelscy przedsiębiorcy potrafią wykorzystać unijne pieniądze

W trakcie unijnej perspektywy finansowej na lata 2014–2020 Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie sfinansowała ponad 4 tysiące umów. Dzięki nim do przedsiębiorców naszego regionu trafiło prawie 1,76 miliarda złotych.

Powoli zamykamy perspektywę finansową 2014–2020. Przedsiębiorcy naszego regionu wciąż mogą jednak starać się o preferencyjne pożyczki unijne. Na początku marca 2021 roku oprocentowanie pożyczek wynosiło zaledwie 0,15 proc. Udzielamy pożyczek „obrotowo-płynnościowych”. Można je przeznaczyć na walkę z gospodarczymi skutkami pandemii, ale także wykorzystać na finansowanie inwestycji – Dyrektor Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie Magdalena Filipek-Sobczak

Dotacje na innowacje

Z oferty LAWP w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 skorzystały głównie firmy z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Nie zabrakło jednak również dużych firm i instytucji otoczenia biznesu. Najbardziej poszukiwanym rozwiązaniem były bezzwrotne dotacje.

– *Umiejętność pozyskiwania, a potem wykorzystania środków unijnych wśród lubelskich przedsiębiorców jest coraz większa. Dowodem są tysiące firm, które rozwinęły swoją działalność między innymi dzięki Regionalnemu Programowi Operacyjnemu Województwa Lubelskiego. Za pośrednictwem naszej Agencji, trafiło do nich ponad 1,76 mld zł* – podkreśla Dyrektor Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie Magdalena Filipek-Sobczak – *Największym zainteresowaniem cieszyło się wsparcie dla działań innowacyjnych i badawczo – rozwojowych. Chcę tu podkreślić, że nasi przedsiębiorcy coraz skuteczniej pozyskują unijne pie-*

niądze. Często wykorzystują je na finansowanie rozwiązań innowacyjnych na skalę międzynarodową.

Pieniądze na innowacje i zwalczanie skutków epidemii

Epidemia panująca w 2020 roku, wymagała szczególnej reakcji instytucji dysponujących unijnymi pieniędzmi. LAWP odpowiedziała na to wyzwanie. W trybie nadzwyczajnym Agencja zorganizowała nabór wniosków na finansowanie kapitału obrotowego mikro i małych przedsiębiorstw. Udało się na ten cel przeznaczyć ponad 95 mln zł. Pieniądze otrzymało ponad 2,6 tys. podmiotów, które w wyniku pandemii COVID-19 znalazły się w sytuacji nagłego niedoboru lub utraty płynności finansowej. Poza sytuacją nadzwyczajną, największym zainteresowaniem przedsiębiorców cieszyło się działanie wspierające rozwój konkurencyjności MŚP. Z oferty LAWP skorzystało 478 przedsiębiorców, którzy uzyskali dofinansowanie z UE przekraczające 694 mln zł. Dzięki

tym pieniądzą sfinansowali m.in. zakupy nowoczesnych urządzeń.

Propozycja LAWP obejmowała również finansowanie pomysłów przedsiębiorców poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek. Podpisano ponad 1,1 tys. umów kredytowych. Ich łączna wartość dofinansowania UE sięgnęła prawie 189 mln zł. Część tych pieniędzy wsparło firmy w walce ze skutkami COVID-19. Fundusze Unijne, którymi w kończącej się perspektywie finansowej dysponował LAWP, w istotny sposób wsparły firmy prowadzące projekty badawcze. Agencja udzielała dotacji służących wsparciu procesów transferu technologii i rozwijaniu innowacji w przedsiębiorstwach. Dzięki takim projektom, wprowadzonych zostanie 568 innowacji produktowych i ponad 336 innowacji procesowych. W trakcie wdrażania jest 446 wyników prac badawczo-rozwojowych.

Inwestycje w OZE

Korzystając z możliwości jakie dawało kilka działań realizowanych

przez LAWP, przedsiębiorcy naszego regionu znacząco poprawią jakość powietrza. Dzięki dotacjom uda się bowiem m.in. zmodernizować energetycznie blisko 350 budynków. Szacuje się, że dzięki wsparciu LAWP roczna emisja gazów cieplarnianych spadnie o 79 tys. ton CO₂. 416 przedsiębiorców podpisało umowy na dofinansowanie przedsięwzięć związanych z produkcją odnawialnej energii. Łączna kwota przyznanych im dotacji sięga ponad 210

mln zł. Z kolei na poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstw LAWP wydała prawie 156 mln zł. Z tych pieniędzy skorzysta 275 przedsiębiorców. Wydadzą je na termomodernizację swoich budynków i wymianę źródeł ciepła. Te liczby dowodzą, że termomodernizacja i efektywność energetyczna stają się dla lubelskich przedsiębiorców coraz ważniejsze. – Powoli zamykamy perspektywę finansową 2014–2020. Przedsiębiorcy

naszego regionu wciąż mogą jednak starać się o preferencyjne pożyczki unijne – mówi dyrektor Magdalena Filipek-Sobczak. Na początku marca 2021 roku oprocentowanie pożyczek wynosiło zaledwie 0,15 proc. Udzielamy pożyczek „obrotowo-płynnościowych”. Można je przeznaczyć na walkę z gospodarczymi skutkami pandemii, ale także wykorzystać na finansowanie inwestycji.

LAWP

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2014–2020

PROJEKTY W LICZBACH

* stan na 19.03.2021 r.

Punkt Kontaktowy
Lubelskiej Agencji Wspierania
Przedsiębiorczości w Lublinie
e-mail: lawp@lawp.eu,
www.rpo.lubelskie.pl/lawp
tel.: 81 46 23 812 oraz
81 46 23 831

Lubelskie Fundusze Europejskie
Dowiedz się więcej na:
rpo.lubelskie.pl
fb/LubelskieFunduszeEuropejskie

Dodatkowe 7 mln zł ze środków UE dla samozatrudnionych, mikro- i małych przedsiębiorstw w regionie

Komisja Europejska wspólnie z państwami członkowskimi wypracowała procedury, które pozwoliły na przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii COVID-19. Dzięki tym rozwiązaniom z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 w ramach dotacji na finansowanie kapitału obrotowego dla mikro i małych firm przeznaczono 102 mln zł. Warto zaznaczyć, że jest to jedna z wyższych kwot przekazanych na ten cel przez samorządy województw w kraju.

Czterokrotne zwiększenie alokacji

Dzięki decyzji Zarządu Województwa Lubelskiego zwiększającej alokację w naborze w ramach *Działania 3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP*, kolejni przedsiębiorcy z tzw. „czerwonej listy” naboru Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie, skorzystają z dotacji na kapitał obrotowy – *Pierwotnie te środki wynosiły 74 mln zł. Aby zapewnić uzyskanie wsparcia jak największej liczbie przedsiębiorców z naszego regionu, którzy dalej zmagają się z negatywnymi skutkami pandemii COVID-19, po raz czwarty udało się zwiększyć alokację. Tym razem o 7 mln zł i tym samym alokacja wzrosła do 102 mln zł środków europejskich* –

zaznaczył Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Ograniczanie negatywnych skutków koronawirusa

We wniosku o wsparcie przedsiębiorcy musieli wykazać, że obroty ich firmy spadły o co najmniej 30% w dowolnym miesiącu, począwszy od marca 2020, w porównaniu do miesiąca poprzedniego lub miesiąca analogicznego w 2019 roku. Skala dostępnego wsparcia dla poszczególnych podmiotów była zróżnicowana tj. wnioskodawcy prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą mogli starać się o pomoc w wysokości od 7 845,11 zł, do nawet 164,7 tys. zł w przypadku małych firm.

Dotację firmy mogą przeznaczyć na finansowanie kapitału obrotowego oraz koszty bieżącej działalności przedsiębiorstwa tj. wynagrodzenia pracowników, media, najem powierzchni, zakup towarów, ubezpieczenie działalności czy spłatę zobowiązań firmy. – *Dotychczas blisko 2900 lubelskim przedsiębiorcom przyznaliśmy ponad 97,5 mln zł wsparcia. Teraz kolejni przedsiębiorcy podpisują umowy i zostaną im wypłacone kolejne pieniądze* – podsumowała Dyrektorka Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie Magdalena Filipek-Sobczak.

Ocena wniosków potrwa do wyczerpania budżetu naboru. Listy projektów wybranych do dofinansowania oraz szczegółowe informacje o zakresie i warunkach antykryzysowego wsparcia dla przedsiębiorstw w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego publikowane są na stronie: rpo.lubelskie.pl. W razie dodatkowych pytań zachęcamy Państwa do kontaktu.

LAWP

Punkt Kontaktowy
Lubelskiej Agencji Wspierania
Przedsiębiorczości w Lublinie
lawp@lawp.eu
tel. 81 46 23 812 oraz
81 46 23 831

Trudne czasy dla wszystkich, ale niektórzy potrzebują jeszcze większego wsparcia

Pandemia koronawirusa sprawia, że wszyscy musimy radzić sobie z życiem w trudnych czasach obostrzeń sanitarnych. Jest jednak grupa, dla której jest to znacznie trudniejsze niż dla większości z nas. Mowa o bezdomnych.

W trudnym czasie epidemii na pomoc ludziom bezdomnym udało się skierować strumień pieniędzy z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Projekt pn. *Razem przeciwko Covid19!* realizuje Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie. Za jego pośrednictwem wsparciem objęto 11 schronisk w województwie lubelskim.

Żeby nie rozprzestrzeniać zagrażenia

Unijne pieniądze otrzymały: Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Chełmskie, „Nadzieja” Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu, Fundacja SOS Ziemi Lubelskiej, Stowarzyszenie Monar Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Wilczyskach, Stowarzyszenie Monar Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Chełmie, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło w Świdniku, Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło w Puławach, Schronisko Miejskie w Radzynie Podlaskim, Bractwo Miłosierdzia im. Św. Brata Alberta w Lublinie oraz Koło Zamojskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta. Wszystkie dysponują 460 miejscami noclegowymi, a bezpośrednio z osobami bezdomnymi pracuje tam 79 osób.

– W związku z epidemią COVID-19 ROPS w Lublinie zbadał sytuację tych placówek. Okazało się, że mają one za mało pieniędzy, by zabezpieczyć odpowiednią ilość środków ochrony indywidualnej i sprzętu pozwalającego na

niwelowanie skutków rozprzestrzeniania się wirusa – tłumaczy Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie Małgorzata Romanko.

Do placówek trafiły termometry bezdotykowe, zamgławiacze do dezynfekcji pomieszczeń oraz środki ochrony osobistej: maseczki jednorazowe i wielokrotnego użytku, przyłbice, gogle, rękawiczki jednorazowe, fartuchy, czepki, buty i kombinezony ochronne oraz mydła antybakteryjne i płyny do dezynfekcji. Na ten cel przeznaczono w sumie blisko 355 tys. zł.

Maseczki? Nie mamy

– Ta pomoc była dla nas niezwykle ważna – przyznaje prezes Charytatywnego Stowarzyszenia Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja” w Lublinie Krzysztof Leszczyński, który prowadzi schroniska i ogrzewalnie dla bezdomnych przy ul. Młyńskiej, Abramowickiej i Garbarskiej – *Kiedy zaczynała się epidemia nie mieliśmy żadnych środków ochrony. Były trudności z ich kupnem. Pomógł nam ROPS i to w sposób niezwykle szczodry. Wciąż bowiem korzystamy z przekazanego sprzętu i środków ochrony. Szacuję, że wystarczy nam ich jeszcze na prawie 2 miesiące.*

Stowarzyszenie „Nadzieja” działa od 1992 roku. Realizuje programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy oraz prowadzi profilaktyczną działalność edukacyjną i rekreacyjną. Pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną

otrzymują tam osoby uzależnione od alkoholu. Dotyczy to nie tylko pensjonariuszy Hostelu dla Trzeźwiejących Alkoholików, ale także ich rodzin. Z kolei prowadzony przez „Nadzieję” Lubelski Ośrodek Wychodzenia z Bezdomności obejmuje całoroczną noclegownię przy ul. Młyńskiej 8, dwie sezonowe noclegownie (łącznie na 54 osoby) i schronisko dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Garbarskiej 17.

W oczekiwaniu na normalność

– W czasie epidemii działalność tych placówek jest bardzo utrudniona – tłumaczy Leszczyński – Ograniczone musiały zostać wyjścia mieszkańców. Wprowadziliśmy zakaz odwiedzin. Działamy zgodnie z zaostrzonym reżimem sanitarnym. Jest to coraz bardziej uciążliwe zarówno dla mieszkańców jak i pracowników.

Żeby ograniczyć możliwość zakażenia koronawirusem osoby przybywające do „Nadziei” wprost z ulicy kierowane są do izolatorium. Spędzają tam na kwarantannie 10 dni. Dzięki temu przypadków zakażenia w schronisku i w ogrzewalni nie odnotowano. Nie ominęły one jednak izolatorium.

– *Miejmy nadzieję, że to już koniec epidemii i że wkrótce będziemy mogli normalnie funkcjonować* – mówi Leszczyński – *Teraz skupiamy się na pomocy socjalnej, a przecież bardzo ważne w naszej działalności jest wyprowadzanie ludzi z bezdomności.*

DZ RPO

Niepokonani, odpowiedzialni, skuteczni – Beneficjenci funduszy unijnych radzą sobie w pandemii

Epidemia koronawirusa trwa już ponad rok i wpłynęła na wiele sfer naszego życia. I tak też było w przypadku realizacji projektów unijnych, która w tym czasie stała się wyjątkowo trudna. Jak w tej sytuacji radzą sobie Beneficjenci Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego? Zapytaliśmy m.in. o to, czy udaje im się osiągać zakładane w projektach cele.

Niespodziewane zamknięcie

Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Lubelskim z udziałem środków unijnych realizuje szóstą już edycję projektu pn. *Kompleksowe wsparcie – kluczem do sukcesu zawodowego*. Jak mówi dyrektor Tomaszowskiego PUP Stanisława Koper: *Rok 2020 zapowiadał się nam podobnie jak wszystkie poprzednie. W styczniu ogłosiliśmy nabory na instrumenty i usługi realizowane na podstawie naszych podstawowych przepisów. Zaczęły spływać wnioski i już na początku lutego podpisaliśmy pierwsze umowy. Wszystko jednak zmieniło się w piątek 13 marca 2020 r. Wtedy dyrektor otrzymała informację o realnym zagrożeniu koronawirusem i 16 marca 2020 r. podjęła decyzję o zamknięciu urzędu dla interesantów.*

Praca w niecodziennych warunkach

W związku z pandemią koronawirusa, warunki pracy urzędu były i są szczególne, ale jak podkreślała dyrektor Koper, nie było mowy o jakichkolwiek przerwach. Jako urząd skorzystał ze wsparcia funduszy unijnych w ramach Tarczy antykryzysowej i 2 kwietnia 2020 r. ogłosili nabór na pożyczki dla mikroprzedsiębiorstw, a już dzień później zrealizowali pierwsze wypłaty. Co istotne, Tomaszowski PUP do końca ubiegłego roku udzielił ponad 2,7 tys. pożyczek dla mikroprzedsiębiorców na łączną kwotę 13,5

mln zł. Kolejne 4 mln zł przeznaczył na dofinansowanie działalności 685 pomiotów gospodarczych i 9 mln zł na wypłatę wynagrodzeń dla 2239 pracowników zatrudnionych w 281 firmach. Warto podkreślić, że z tych form wsparcia skorzystały również 83 Koła Gospodyń Wiejskich, 23 Parafie i 72 Ochotnicze Straże Pożarne. Do tej grupy trafiło ponad 350 tys. zł.

Mobilny punkt informacyjny

W samym PUP do pracy w ramach Tarczy antykryzysowej skierowanych początkowo zostało prawie 90 proc. pracowników. Dzięki temu czas, jaki upływał między złożeniem wniosku, a wypłatą pieniędzy wynosił średnio 2–3 dni. Tomaszowski PUP włączył się w akcje informacyjne nt. sposobów korzystania ze środków unijnych przeznaczonych na utrzymanie miejsc pracy. Pracownicy urzędu razem z pracownikami Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie zaangażowali się w działalność mobilnego punktu informacyjnego „Tarczobus”. Doradzali przedsiębiorcom i pomagali przy wypełnianiu wniosków o udzielenie pomocy z rządowego programu Tarczy antykryzysowej.

Bieżąca realizacja działań

Warto dodać, że koronawirus nie odwołał realizacji standardowych zadań PUP. Monitorowanie instrumentów rynku pracy, np. staży czy prac interwencyjnych, musiało odby-

wać się na bieżąco. W ewidencji Tomaszowskiego PUP było blisko 2650 bezrobotnych. Z tymi ludźmi należało realizować w miarę możliwości ich Indywidualne Plany Działania. Z impetem ruszyła też rejestracja on-line osób bezrobotnych. Było to spore wyzwanie dla rejestrujących się ludzi i w większości przypadków konieczna była telefoniczna asysta pracowników urzędu. Wszystkie te działania generowały bardzo duże nakłady pracy i obciążenie psychiczne. *Muszę jednak podkreślić, że nasi pracownicy stanęli na wysokości zadania. Ich poświęcenie i zaangażowanie było podyktowane niesieniem realnej pomocy w utrzymaniu firm i pracowników na lokalnym rynku pracy. Przełożyło się to na brak zwolnień grupowych w naszym powiecie* – podsumowała dyrektor Stanisława Koper. I co ważne, ta praca została zauważona, bo za wdrażanie Tarczy antykryzysowej PUP w Tomaszowie Lubelskim otrzymał podziękowania od Minister Rodziny i Polityki Społecznej Marleny Maląg.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzywdzie – praca w dobie pandemii

– Czy pandemia może powstrzymać dobrą pracę? – retorycznie pyta kierownik GOPS w Krzywdzie Tomasz Ciężki. *„Niepokonani 3” to kolejna edycja naszego projektu, współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny. Realia jego wykonania za*

sprawą epidemii są jednak zupełnie inne – zaznacza. Pierwsza styczniowa rekrutacja uczestników – patrząc z dzisiejszej perspektywy – przebiegła jeszcze w normalnych warunkach. Nie było większych problemów, ponieważ mieszkańcy gminy już wiedzą, czego mogą się spodziewać po udziale w tego typu przedsięwzięciu. Pod koniec lutego 2020 roku, udało się jeszcze, zrealizować spotkania z doradcą zawodowym, na których wspólnie z uczestnikami udało się opracować indywidualne plany działania. Potem przyszedł marzec i pierwszy lockdown. Świat jakby się zatrzymał. W tym trudnym okresie świetnie sprawdzili się pracownicy socjalni ośrodka w Krzywdzie. Szybko odnaleźli się w nowej rzeczywistości i chociaż telefonicznie, ale systematycznie, wspierali uczestników projektu. Nikomu nie było łatwo, bo przecież nikt wcześniej nie miał podobnych doświadczeń. Pracownicy, którzy dotychczas bezpośrednio pracowali z uczestnikami, musieli nie tylko przestawić się na pracę zdalną, ale dodatkowo starając się opanować – zrozumieli przecież – strach o siebie i bliskich, wspierali podopiecznych i pomagali im radzić sobie z tą niezwykłą sytuacją.

Działalność w niecodziennej rzeczywistości

– Kiedy już nauczyliśmy się żyć w nowej codzienności – z maseczkami, płynem dezynfekcyjnym i dystansem społecznym, nastąpił powrót do przerwanych zajęć. Najpierw z psychologiem, a w wakacje rozpoczęliśmy kursy zawodowe – mówi kierownik Tomasz Ciężki. Mimo pandemii, uczestnicy nie zmienili zdania i nadal chcieli podnosić swoje kwalifikacje w wybranych zawodach, tj. kucharze małej gastronomii, pracownicy biurowi z obsługą komputera oraz sprzedawcy z obsługą komputera i kasy fiskalnej. Wszystkie

szkolenia udało się zrealizować latem, co nie było zaplanowane we wcześniejszym harmonogramie. Jednak wszyscy świadomi byli zmian i pracy w trybie nadzwyczajnym – nie tylko uczestnicy projektów, ale i pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie jako Instytucja Pośrednicząca Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020. Tak więc działania były dostosowywane do zmieniającej się z dnia na dzień rzeczywistości, co znacznie ułatwiło pracę. – Wszyscy zdawaliśmy sobie sprawę, że z jednej strony projekt powinien być realizowany, ale z drugiej jednak zdrowie i życie ludzkie jest najważniejsze. Wychodząc z takiego założenia łatwiej było znaleźć kompromis – dodał Ciężki. Dzięki temu wszystkie zadania zapisane w projekcie zostały zrealizowane i, co ważne, żaden z uczestników ani personelu projektu nie zachorował.

Rekrutacja z zachowaniem reżimu sanitarnego

– Drugi nabór do projektu rozpoczęliśmy w styczniu br. i tutaj pechowo,

bo w czasie „kwarantanny narodowej” – zaznacza Ciężki. O ile w poprzednich edycjach spotkania rekrutacyjne były zawsze otwarte i przychodziło na nie po 20, 30 osób, o tyle obecnie, w związku z obostrzeniami i wymogiem zachowywania rygoru sanitarnego, taka forma rekrutacji jest niemożliwa. I tutaj na wysokości zadania stanęli pracownicy socjalni, którzy oprócz ogłoszeń o naborze zamieszczanych w Internecie i lokalnych mediach, kontaktowali się na różne sposoby z mieszkańcami i zapraszali do udziału w projekcie. Dzięki ich wysiłkowi udało się zebrać w sumie 24 uczestników – Czas pandemii jest trudny dla wszystkich, ale zdajemy sobie sprawę, że kiedyś się skończy i wówczas będzie potrzeba bardzo szybkiego powrotu do normalności. Czy to możliwe? Pewnie łatwo nie będzie, ale jeżeli nasi uczestnicy w tym trudnym czasie dają radę, to jesteśmy spokojni. W końcu tytuł naszego projektu nie jest przypadkowy – Niepokonani... – podsumowuje kierownik Tomasz Ciężki.

WUP

► Doradztwo dla przedsiębiorców jak korzystać z rządowego programu Tarczy antykryzysowej w pandemii. Informacji udzielali pracownicy WUP oraz PUP w Tomaszowie Lubelskim w ramach Mobilnego Punktu Informacyjnego „Tarczobus”. Foto: PUP w Tomaszowie Lubelskim

ZIT w perspektywie 2021–2027

STYCZEŃ. Cykl spotkań informacyjno-konsultacyjnych dotyczący planowanego kształtu instrumentów terytorialnych w perspektywie finansowej na lata 2021–2027. Uczestnicy zapoznali się m.in. z warunkami oraz podstawami realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Co istotne, ZIT Miejskich Obszarów Funkcjonalnych zostały wyznaczone w projekcie Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030. Przeprowadzono łącznie 3 odrębne spotkania, na które zostali zaproszeni przedstawiciele 70 jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego, obszarów funkcjonalnych ośrodków subregionalnych oraz ośrodków lokalnych. Łącznie w tych spotkaniach wzięło udział ponad 120 osób. W spotkaniach uczestniczyli także przedstawiciele Departamentu Zarządzania

Regionalnym Programem Operacyjnym, Departamentu Strategii i Rozwoju, Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także Radny Sejmiku Województwa Lubelskiego Ryszard Szczygieł oraz ekspert w zakresie instrumentów terytorialnych Anna Krzyżanowska-Orlik.

Z KE o środowisku naturalnym

STYCZEŃ. Podczas spotkania online przedstawiciele Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej (DG REGIO) i województw: lubelskiego, dolnośląskiego, mazowieckiego i łódzkiego

zajęli się problematyką szeroko rozumianego środowiska naturalnego. Nasze województwo reprezentowały m.in.: dyrekcje departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego: Departamentu Zarządzania RPO, Wdrażania EFRR, Środowiska i Zasobów Naturalnych, Strategii i Rozwoju oraz Dyrekcja Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie. Warto dodać, że w spotkaniu udział wzięli również samorządowcy i przedsiębiorcy, którzy z sukcesem jako Beneficjenci realizowali projekty w perspektywie finansowej 2014–2020, koordynatorzy merytoryczni oraz opiekunowie programowi powołanych przez Marszałka Województwa Lubelskiego Tematycznych Grup Roboczych („Środowisko” oraz „Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna”), kierownicy i pracownicy merytoryczni UMWL oraz ekspert zewnętrzny współpracujący z Departamentem Zarządzania RPO, a także, jako obserwatorzy, przedstawiciele Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Podczas spotkania zwrócono uwagę na zagadnienia kluczowe do uwzględnienia w programowaniu interwencji na nową perspektywę finansową 2021–2027.

Miliardy z UE dla Lubelskiego

STYCZEŃ. W formule online województwa konsultowały projekt Umowy Partnerstwa - najważniejszego dokumentu określającego, w co Polska zainwestuje Fundusze Europejskie na realizację nowego programu regionalnego. Województwo lubelskie było piątym regionem, z którym Minister-

stwo Funduszy i Polityki Regionalnej zorganizowało spotkanie z przedstawicielami władz samorządowych, przedsiębiorcami, organizacjami samorządowymi i mieszkańcami. Spotkanie otworzyła Wiceminister Funduszy i Polityki Regionalnej Małgorzata Jarosińska-Jedynak. Nasz region reprezentował Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Michał Mulawa oraz Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Zbigniew Wojciechowski.

Rozmowy z KE na temat transportu

LUTY. Przedstawiciele KE (DG REGIO – Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej), Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, województwa warmińsko-mazurskiego oraz naszego regionu omawiali główne priorytety i zalecenia KE w obszarze transportu w ramach przygotowywanych programów regionalnych dla perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Spotkanie poświęcone było kluczowym zagadnieniom, które należy uwzględnić przy planowaniu działań w zakresie transportu w ramach programu regionalnego przygotowywanego dla perspektywy finansowej na lata 2021–2027.

Gospodarka o obiegu zamkniętym

LUTY. W ramach cyklu spotkań pn. „Kawa z Ekspertem” omówiono

zagadnienia dotyczące Europejskiego Zielonego Ładu ze szczególnym uwzględnieniem planu działań dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym w kontekście realizacji Celów Polityki Spójności na lata 2021–2027, w tym Celu Polityki 2. Przedstawiono również m.in. przedsięwzięcia wpisujące się w Europejski Zielony Ład, które mogą być realizowane w ramach Celu Polityki 1 (Bardziej inteligentna Europa) oraz 3 (Bardziej połączona Europa).

Rewitalizacja – spotkania informacyjne

LUTY. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom gmin z terenu Województwa Lubelskiego w zakresie wsparcia działań rewitalizacyjnych, Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym zorganizował tematyczny cykl spotkań informacyjnych z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego naszego regionu. Uczestnicy rozmawiali nt. korzyści płynących z przygotowania czy wdrażania Gminnych Programów Rewitalizacji czy doradztwa w zakresie przygotowania GPR. Istotnym elementem spotkań było także omówienie miejsca rewitalizacji w perspektywie finansowej na lata 2021–2027, w kontekście postanowień projektu Umowy Partnerstwa. Gościem spotkań był Adam Sapeta – przedstawiciel Narodowego Instytutu Dziedzictwa, który opowiedział uczestnikom o założeniach projektu „Wzorcową rewitalizacją” realizowanego przez ten instytut.

Rewitalizacja w nowej perspektywie

LUTY. Sprawie rewitalizacji poświęcony był trwający w dniach 16–19 lutego 2021 r. cykl spotkań online organizowanych przez Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym. Uczestniczyli w nich przedstawiciele samorządów

lokalnych z całej Lubelszczyzny. W ramach tych spotkań przekazane zostały samorządom informacje dotyczące Funduszy Europejskich, które w latach 2021–2027 mogą trafić do naszego województwa. Szczegółowo omówione zostały również kwestie o Gminnych Programach Rewitalizacji, które samorządy będą wkrótce przygotowywać. Co więcej, samorządowcy pracujący nad swoimi programami będą mogli skorzystać ze wsparcia doradczego, które Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego zaoferuje gminom we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej.

Z Komisją Europejską o zdrowiu

MARZEC. Podczas spotkania omówiono priorytety KE, jakie regiony powinny uwzględnić przy planowaniu wsparcia na lata 2021–2027 w obszarze zdrowia. Spotkanie było okazją do wymiany poglądów i doświadczeń jakie województwa zdobyły dzięki dotychczasowej realizacji Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014–2020. W oparciu o te doświadczenia przedyskutowano plany i wyzwania stojące podczas przygotowania programów regionalnych na perspektywę finansową 2021–2027. Stronę KE reprezentowali przedstawiciele Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego oraz Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej. Ze strony krajowej uczestniczyli reprezentanci naszego województwa oraz opolskiego, dolnośląskiego i lubuskiego.

DZ RPO

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich

Główny Punkt Informacyjny w Lublinie

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 68 64, (81) 441 68 65
e-mail: kontakt@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Białej Podlaskiej

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Warszawska 14, 21-500 Biała Podlaska
tel.: (83) 343 58 44, fax: (83) 342 28 82
e-mail: bialapodlaska@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Zamościu

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Partyzantów 3, 22-400 Zamość
tel.: (84) 63 80 267
e-mail: zamosc@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Chełmie

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
pl. Niepodległości 1, 22-100 Chełm
tel.: (82) 56 51 921, (82) 56 30 208
e-mail: chelm@feu.lubelskie.pl

Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e-mail: drpo@lubelskie.pl

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 65 75, fax: (81) 441 65 76
e-mail: defrr@lubelskie.pl

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Czechowska 19, 20-072 Lublin
tel.: (81) 441 68 43, fax: (81) 441 68 53
e-mail: efs@lubelskie.pl

Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Wojciechowska 9a, 20-704 Lublin
tel.: (81) 462 38 12, (81) 462 38 31
fax: (81) 462 38 40
e-mail: lawp@lubelskie.pl

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Obywatelska 4, 20-092 Lublin
tel.: (81) 463 53 63
e-mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

Biuro Certyfikacji

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 65 82, fax: (81) 441 65 79
e-mail: certyfikacja@lubelskie.pl

Biuro Rzecznika Funduszy Europejskich

pon. 7:30–17:30; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3, 20-151 Lublin
tel.: (81) 478 13 31, fax: (81) 478 13 32
e-mail: rzecznikrpo@lubelskie.pl